

Raadsvoorstel

afdeling
Ruimtelijk beleid en advies

steller
R. Hofman

gouda
22 september 2020

dossiernummer
4259

telefoon
0182588259

onderwerp
Update Welstandsnota 2017

Gevraagd besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Gouda voor te besluiten tot:

1. Het kennisnemen van de door het college vastgestelde actualisatie van het Welstandsbeleid 2017, mrt 2018 op basis van de beperkte Update Welstandsnota 2020, zoals weergegeven in bijlage IIb en toegelicht in bijlage IIa.
2. Het vervangen van tabel “welstandsbeleid” in hoofdstuk 2 van Deel A van de Welstandsnota (bijlage Ia) door een duidelijker, begrijpelijker en meer accurate tabel (bijlage Ib);
3. Het actualiseren van het welstandsbeleid op de volgende punten:
 - a. in verband met het gereedkomen van de *1e bouwfase van Westergouwe*: het voor dit gebied vervangen van het bestaande ontwikkelbeleid “regulier met bijzondere aandacht” (E) door het “reguliere welstandsbeleid” (D) voor woonwijken;
 - b. in verband met het vaststellen van het *Beeldkwaliteitskader Spoorzone en omgeving*: het voor dit gebied vervangen van het bestaande beleid “welstandsvrij” (A) door het ontwikkelbeleid “regulier met bijzondere aandacht” (E);
 - c. in verband met de onder a en b genoemde wijzigingen: het vaststellen van de actualiseerde welstandskaart 2020 (bijlage V), die in de plaats komt van de huidige welstandskaart 2017 (bijlage IV);
4. Het kennisnemen van de richtlijnen, criteria en uitgangspunten met betrekking tot de duurzaamheidsmaatregelen in de *Regeling Erfgoed en Duurzaamheid 2020* (bijlage III) als beeldkwaliteitskader bij de welstandstoets.

Toelichting

Gouda bereidt zich op vele manieren voor op de Omgevingswetgeving. Dit raadsvoorstel richt zich op de omgang met de Omgevingskwaliteit.

1 Nadere uitleg op gevraagd besluit

1.1 Update Welstandsbeleid 2020

In de aanloop van dit voorstel is afgesproken nog eenmaal een beperkte update van de Welstandsnota vast te stellen (raadstoezegging nr. 306). Een en ander zoals besproken tijdens de evaluatie van de het welstandsbeleid in de raad van 24 juni 2020. Deze update loopt vooruit op een bredere aanpassing van het welstandsbeleid en de integratie ervan in het bredere Omgevingsbeleid. Daarom beperkt deze update zich inhoudelijk tot de hoogstnoodzakelijke en eenvoudig te realiseren punten. Voor een uitgebreide toelichting, zie bijlage IIa. Samengevat betreft het de volgende hoofdzaken:

- a. De actualisatie van de concrete criteria voor dakkapellen etc. (A), lichtreclames (D), afvalcontainers (E) en gebouwen voor nutsvoorzieningen (H). Dit betreft een collegebevoegdheid. Het college informeert de raad over deze inhoudelijke update van Deel C van de Welstandsnota 2020.
- b. Het opstellen van een aanpak ter voorkoming van het definitief verdwijnen van de historische woningentrees van bovenwoningen in de binnenstad (F).

Een deel van de aanpassingen vloeit voort uit aanbevelingen, zoals die door de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit zijn gedaan in haar Jaarverslag. Conform toezegging aan uw raad, neemt het college de reactie, adviezen en aanbevelingen van de ARK mee bij de Actualisatie van de Welstandsnota. In bijlage IIa geeft het college een overzicht van welke aanbevelingen al dan niet zijn overgenomen door het college in voorliggende update.

Op 27 maart 2019 heeft het college het Jaarverslag 2018 van de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) ter informatie aan de gemeenteraad toegezonden.

1.2 Actualisatie beleidstabel in Deel A van de Welstandsnota 2017

In deel A van de Welstandsnota 2017 wordt het beleid op blz. 8-9 in tabelvorm weergegeven (bijlage Ia). Deze tabel leidt regelmatig tot verwarring, omdat deze op basis van de ervaringen in de praktijk op enkele punten abusievelijk niet geheel overeenstemt met het beleid, zoals dat in de Delen B en C is vastgesteld. Om hierin te voorzien, laat de voorgestelde tabel (bijlage Ib), in combinatie met de Welstandskaart in Deel C, op eenvoudige wijze per gebied zien *welk* welstandsbeleid *waar* van toepassing is: duidelijker, begrijpelijker en meer accuraat. De vervanging van deze tabel in Deel A is een bevoegdheid van de raad.

1.3 Het actualiseren van het welstandsbeleid

Voor de gebieden waar de ruimtelijke situatie of context ingrijpend is of zal worden veranderd, zoals de gebieden Westergouwe (afronding eerste fase) en Spoorzone/Blokkerlocatie, dient het beleidsniveau in overeenstemming te worden gebracht met de feitelijke situatie.

- a. Nu de bouw van de eerste fase Westergouwe is afgerond, kan dit deel van de wijk worden gezien als een reguliere woonwijk, waar conform de methodiek elders in Gouda het welstandsniveau “reguliere welstandsbeleid” (D) geldt. Het bestaande ontwikkelbeleid (E) kan worden beëindigd¹.
- b. Wat de Spoorzone-Stationsgebied Noord (Locatie C1) is de ontwikkeling juist omgekeerd. Het huidige welstandsbeleid (welstandsvrij) is hier ongeschikt om de ambities van het Beeldkwaliteitskader Spoorzone e.o. te kunnen borgen. Het bestaande welstandsvrije beleid (A) moet daarom worden omgezet in het voor dit doel toegeschreven ontwikkelbeleid (E). Zie het separate raadsvoorstel m.b.t. beeldkwaliteitskader, dossier 4307)².
- c. De bestaande welstandskaart (bijlagen IV) is voor de hiervoor genoemde situaties aangepast (bijlage V).

Deze aanpassingen van het beleidsniveau komen tegemoet aan de adviezen van de ARK en is een bevoegdheid van de raad.

1.4 Beleid Erfgoed en Duurzaamheid

Op 15 september heeft het college een besluit genomen over het verruimen van de mogelijkheden en het versoepelen van de vergunningverlening voor duurzaamheidsmaatregelen in, aan, op en bij beschermde monumenten en in het beschermde stadsgezicht, de *Regeling Erfgoed en Duurzaamheid 2020*. Dit collegebesluit is ter kennisneming in de weekzending van 16 september j.l. aan de raad aangeboden (dossier 4270).

De regeling vloeit voort uit de bevoegdheid van het college om nadere voorschriften te kunnen verbinden aan vergunningen voor beschermde monumenten en panden in de beschermde

¹ Zie bijlage V: Welstandsbeleidskaart 2020, waarop een deel van Westergouwe nu onder gebied 21 valt in plaats van gebied 10. Dit betreft een deregulering.

² Zie bijlage V: Welstandsbeleidskaart 2020, waarop het gebied Spoorzone-Stationsgebied Noord nu onder gebied 9 valt in plaats van gebied 11 en 22.

binnenstad, zoals vastgelegd in de artikelen 2.10.3 en 3.12.3. van de gemeentelijke Erfgoedverordening. Deze voorschriften kunnen een vrijstelling op het verbod om zonder vergunning een activiteit uit te voeren inhouden, en ook het instellen van een plicht tot het melden van een activiteit. Met het toepassen van deze artikelen versoepelt het college het omgevingsvergunningstraject voor duurzame maatregelen in, aan, op en bij beschermd erfgoed.

Voor van Rijksweg beschermd erfgoed is het college eveneens het bevoegd gezag. Ook daarvoor zijn de mogelijkheden verruimd en zijn sneltoetscriteria vastgesteld.

De concrete criteria die deel uitmaken van de regeling zullen worden toegepast bij de ambtelijke toets en de toetsing door de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit van duurzaamheidsmaatregelen bij beschermd erfgoed. Adagium van de regeling is: 'sneller, eenvoudiger en goedkoper'.

Drie uitgangspunten zijn hier van belang:

1. Enerzijds duurzaamheidsmaatregelen maximaal faciliteren, maar anderzijds het erfgoed daarin ontzien;
2. Vergunningvrije activiteiten zijn en blijven vergunningvrij;
3. Alléén in die gevallen waar een vergunningplicht geldt, wordt getoetst, maar bij voorkeur met gebruikmaking van de vrijstelling op de vergunningplicht bij gemeentelijke monumenten en met toepassing van de sneltoetscriteria bij rijksmonumenten en in het beschermde stadsgezicht.

De vastgestelde richtlijnen, criteria en uitgangspunten voor beschermde monumenten en het beschermde stadsgezicht zoals vastgelegd in de Regeling Erfgoed en Duurzaamheid 2020 zijn opgenomen in bijlage III. Om monumenteigenaren te stimuleren heeft het college groene leges ingesteld voor het treffen van verduurzamingsmaatregelen.

2 Argumenten

2.1 Update Welstandsbeleid 2020

Het college is bevoegd om de concrete welstandscriteria aan te passen. Zij heeft deze op 22 september 2020 op basis van de evaluatie aangepast en legt deze update ter informatie aan de raad voor (zie bijlage IIa met toelichting).

2.2 Actualisatie beleidstabel in Deel A van de Welstandsnota 2017

De aangepaste tabel zal het begrip van en voor, evenals het hanteren van het Welstandsbeleid aanzienlijk verbeteren.

2.3 Het actualiseren van het welstandsbeleid

Met een regelmatige aanpassing van het welstandsbeleid aan recente of naderende ontwikkelingen, kan Gouda adequaat en proactief inspelen op deze ontwikkelingen.

2.4 Beleid Erfgoed en Duurzaamheid

De *Regeling Erfgoed en Duurzaamheid 2020* is opgenomen als bijlage omdat de criteria zullen worden toegepast bij de ambtelijke toets en de toetsing door de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit van duurzaamheidsmaatregelen bij beschermd erfgoed.

3 Kanttekeningen

3.1 Invloed van deze update op de handhavingspraktijk

De wettelijke verplichte handhavingstaak Bouw- en woningtoezicht van gemeenten is verankerd in landelijk en lokale wetgeving: de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet vergunningverlening, toezicht en handhaving en de lokale verordening Kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht. De wijze waarop de ODMH namens de gemeente Gouda uitvoering geeft aan bedoelde taken is opgenomen in de

Volgens vaste jurisprudentie is een bestuursorgaan in beginsel verplicht op te treden tegen overtredingen (beginselplicht tot handhaven). Alleen in bijzondere omstandigheden kan daarvan worden afgezien. Daarvan is sprake bij concreet zicht op legalisatie van de overtreding of als handhavend optreden buitenproportioneel is. Handhaven is dus een wettelijke plicht, maar de gemeente kan binnen de wettelijke kaders doelen vastleggen, prioriteiten stellen en accenten aanbrengen. Om dat te doen, is bij de opstelling van de nota VTH een risicoanalyse uitgevoerd. Hierbij is de methodiek uit de 'Handreiking handhaven bouwregelgeving' van het (toenmalige) ministerie van VROM gehanteerd. De risicoanalyse geeft een beeld van bij welke overtredingen op het gebied van bouw- en woningtoezicht zich de grootste negatieve effecten kunnen voordoen. Ook is gekeken in welke situaties of branches de kans op overtreding van de wet het grootst is (autonoom naleefgedrag). Indien de kans op en/of het negatieve effect van een overtreding te groot worden geacht, wordt prioriteit gegeven aan het voorkomen of opheffen van die situatie. Uitgangspunten hierbij zijn: passend interveniëren bij iedere bevinding en in vergelijkbare situaties op vergelijkbare wijze reageren.

Er zijn, helaas, meer overtredingen dan waarop de afdeling BWT van de ODMH namens de gemeente Gouda, gezien de beschikbare capaciteit, kan handhaven. Daarom is het noodzakelijk om een prioritering aan te brengen in de handhavingstaken en -doelen: welke activiteiten krijgen voorrang boven andere, zodat op een goede manier wordt omgegaan met de uitdagingen waar de stad Gouda voor staat. Op basis van de eerder genoemde de risicoanalyse zijn onder meer de volgende prioriteiten ten aanzien van toezicht en handhaving gesteld in Gouda: constructieve veiligheid, brandveiligheid, monumenten en bouwen/slopen zonder, of in afwijking van een omgevingsvergunning. Voor het volledige overzicht verwijzen wij u graag naar de nota VTH BWT 2017 - 2020.

De voorgestelde aanpassingen van de Welstandsnota wijken voor Bouw- en woningtoezicht nauwelijks af van de huidige handhavingspraktijk, omdat de voorgestelde aanpak niet meer werk voor de ODMH tot gevolg heeft: de duurzaamheidsmaatregelen bijvoorbeeld zouden er ook zonder een update van het welstandsbeleid komen: hiertoe zijn nu sneltoetscriteria ontwikkeld, ook voor monumenten (afhankelijk van de impact). Daarnaast vereenvoudigen we het VTH-proces door eenduidige criteria voor dakopbouwen en –kapellen in te voeren. Per saldo heeft het werken met sneltoetscriteria ook geen financiële gevolgen, omdat bij de vergunningverlening de uitvoeringskosten en de legesinkomsten elkaar in evenwicht houden. Tenslotte verwachten we ook niet dat als gevolg van de actualisatie van de Welstandsnota het aantal handhavingzaken zal toenemen.

4 Juridische- / financiële gevolgen

De Omgevingswetgeving wordt gefaseerd ingevoerd. Gouda bereidt zich nadrukkelijk met dit voorstel voor op de invoering ervan.

5 Personele- / organisatorische gevolgen / duurzaamheid / positie mensen met een beperking

Dit voorstel heeft geen personele of organisatorische gevolgen.

Wat duurzaamheid betreft, sluit dit voorstel naadloos aan bij de *Regeling Beleid Erfgoed en Duurzaamheid 2020* (bijlage III).

De positie van mensen met een beperking is met dit voorstel niet in het geding.

6 Communicatie / interactiviteit

De vaststelling van de Welstandsnota 2017, update 2020 zal worden gecommuniceerd via persbericht en de bekende informatiekanalen van de Gemeente Gouda en de OMDH.

BIJLAGEN

BIJLAGE Ia - Tabel Welstandscriteria per gebied en categorie 2017
BIJLAGE Ib - Tabel Welstandscriteria per gebied en categorie 2020
BIJLAGE IIa - Toelichting bij de update van concrete welstandscriteria 2017, update 2020
BIJLAGE IIb - Concrete aanpassingen in tekst Welstandsnota 2020
BIJLAGE III - Regeling Erfgoed en Duurzaamheid 2020
BIJLAGE IV - Welstandsbeleidskaart Herziening 2017
BIJLAGE V - Welstandsbeleidskaart Herziening 2020
BIJLAGE VI - Overzicht aanbevelingen ARK versus Update Welstandsnota 2020